

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK
minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félre 2 ftal fraktnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)
a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGEHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-1]	1-3]	1-6]	1-12]	1-24]	1-52]
széri hirdetéskor						
	ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr/ft	kr
1/16 lap	14	36	70	120	200	360
1/8 "	7	18	35	60	100	180
1/4 "	350	9	1750	30	50	90
1/2 "	175	450	875	15	25	45
3/4 "	90	225	440	750	1250	2250

Nagyobb hirdetéseknel külön kedvezmények.
Azonkivül 30 kr. blyegdíj annyiszor, a hánysszal a hirdetés megjelenik.
A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni; mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetés számára.
Hirdetéseket elfogadják lapunk kiadó hivatala és a k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. Teleki Domokos-ház). Mellékletek 5 o. é. fűta számítottatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Levelek a londoni borkiállításról.

(Folytatás.)

2. A magyar országos gazd. egyesületnek collectiv kiállítása.

A magyar országos gazd. egyesületnek collectiv kiállítása a portugall mellett az egész pinczének legszébb, leggazdagabb kiállítása. E kiállítás mint az tervezve volt, Magyarország legjobb termelőinek és legelső borkereskedőinek egyesülése kívánt lenni oly céllal, hogy a magyar borok legválogatottabb példányait hozzák a világváros piaczára; ha a terv nem egészen sikerült, ha a legnagyobb magyar borkereskedő házat, Jálics Ferencz és társát, a szövetségből hiányozni látjuk, ha a bécsi világkiállításon kiténtetésben részesült, nem egy jeles bortermelőnek nevé a londoni borkiállítás katalógusában hasztalan keresünk, ezt ugyan sajnáljuk a közös cél érdekében, e körülmény azonban nem vonhat le semmit az egész gyűjteménynek érdeméből, a mely ha nem teljes is, még is eléggé gazdag arra nézve, hogy a magyar borkészlet haladása mellett tanuságot tegyen.

A collectiv kiállítás mindössze 48 kiállítót számlál 200 kiállított bormutatvánnyal. Ezek között van fajta 58, vegyes szüretelésű vörös 62, feje 86, aszu 43, pezsgő 10; kiterjed az az országnak következő borvidékeire: Arad- Ménes- Magyarát, Ba-

ranyamegye a pécsi és villányi hegyekkel, Eger-Visonta, Érmellék a Szilágysággal, Pozsony, Neszmély, Pest-Buda, Sopron, Rust, Szegszárd, Szerémség, Tokaj-Hegyalja, végre Zala- és Veszprém megyék Somlyó és Badacsonnyal s a kitett balatonmelléki borokkal.

Hogy a betürend szerint először is Arad-Ménes-Magyaráttal kezdjük, e borvidék mindössze 6 mutatvánnyal van képviselve, ebből Magyarátra esik egy szám Abeles Dávid pesti borkereskedő ház pinczéből, Ménesre négy, három Abeles Dávid, egy Bisztriczky József aradi borkereskedő által kiállítva, végre Paulisra egy, Nagy Zoltán paulisi pinczéből. Legtöbb kilátása ezek között Abeles Dávid 1863. ménesi vörösének van, melyet szép tulajdonai mellett olcsó ára is ajánl; Bisztriczky és Nagy Zoltán borai ugyan kitünő borok, de nem igazolt magas áruk versenyképességüknek utját vágja.

Szükségesnek mutatkozik itt az általános versenyképesség kérdését néhány szóval megbeszelnünk. Ha igaz az, hogy a természeti viszonyok sajátossága folytán kiviteli borkereskedésünknek alig jut az angolnál kedvezőbb piacza, úgy igaz az is, hogy e helyzet előnyünkre csak is akkor lehetend, ha a tért versenyképességünk által egyáltalában eltudjuk foglalni. Az angol borkereskedési piac nem olyan, hogy arra

elég reá lépnünk hogy vezetőkei kezünkben legyenek. Reánk itt az uttörésnél nehezebb földadat vár. Az eddig csak is port és sherryhez szoktatott angol inyt a természetes és így kevesebb szesztartalmu borokhoz szoktatni; e földadat nehézségeit nagyjából elvégezték a francia és német borkereskedők és ha a könnyebb vörös borok az általános „Claret“ és „Burgundi“, a fehérek pedig a Hochheimerből leszármaztatott „Hock“ elnevezéssel hozatnak az angol közpiacra, ez eléggé érthetően jelezi, hogy a tért itt előtünk mások foglalták el, és hogy a mi földadatunk itt első sorban is abban áll: ezekkel szemben fölényünket kimutatni. E fölényünk egyedüli kulcsa versenyképességünknek. Olcsóbbat is kell adnunk jobbat is; vagy legalább is olcsóbbat vagy jobbat. Fehér boraink tekintetében e feladat nem valami nehéz. A rajnai borok elismert jelessége csak is magas áraknál kezdődik; a kisebb borok gyöngék testben, gyöngék zamatban. A mesterkéltséggel szeszgyarapítás, a Rajnán otthonos illatozás sokat segíthet ugyan, de főleg a testben és zamatban gazdag badacsonyi és samorodni borainkkal szemben az meg nem állhat. Sokkal nehezebb földadat vár vörös borainkra. Itt az árban szerfelett olcsó francia borokkal kell megküzdeni. A francia borkereskedő 1 shillingért (mintegy 50 kr. o. é. ezüstben) állítja ide olcsó borának palackját. Hogy ezt mi is tehetjük, hogy mi észszerű kezelés mellett a francziákénál jobbat is adhatunk ez áron, azt Greger Miksa kétségtelenül nagy érdemű Haggourendszerével kimutatta. E rendszernek titka abban áll, hogy Greger ur 3 itczét (1 1/2 kupát) tartalmazó öblös üvegekben árulja borait oly módon, hogy hat ilyen üvegnek ára 19 shilling (9 fr. 50 kr. o. é. ezüstben), tehát 1—1 itczéé mintegy 1 shilling, miglen itczés palackokban ugyanazon bornak ára tuczatonként 24 shilling, (azaz 12 frt o. é. ezüstben); az öblös palackok a fogyasztóknak természetesen csak kölcsön adatnak. E rendszernek keresztül vitekére Greger ur ezeket költött és a mennyiben az törekvést jelez a magyar borok versenyképességét megállapítani érdemét készséggel ismerjük el. Másként áll persze a kérdés vajjon az alkalmazott rendszer az a nagyhorderejű találmány-e, melyet benne Greger ur keres. Mi részünkről alig hisszük; hibája először hogy gyakorlatiatlan, hibája másodsor, hogy fölösleges. Gyakorlatiatlan a fogyasztónak szempontjából, mert a kis ivónak bora ha ily quantumban kapja mire meginná megeczetesedik vagy legalább ellankad,

és fölösleges mert boraink olcsó árai annélkül is lehetők. A kis bornál, az u.n. szegény ember boránál az üzleti nyereség a minimumra szorítandó, ez legyen a jelszó; elhagyandó a palackozásnál minden fölösleges költség, el a kupak, el a cifra aranyos czimplap, s akkor az olcsó ár előáll önmagától annélkül, hogy mesterségesen kellene azt keresni.

Az olcsóság szempontja a nagyobb vörös boroknál is első sorban irányadó. A fehér borok rendes eladási áraink mellett is megállhatnak, a vörös borok csak akkor, ha áraikat a lehetőségig mérsékeljük. Ezért vonjuk mi kétségbe Bisztriczky és Nagy Zoltán borainak versenyképességét. 40 shillinges (20 frt. ezüstben az itczés palackok tuczatja), árakkal lehet ugyan megállani már elfoglalt területen, de tért foglalni azokkal nem lehet. — Arad-Ménés borairól szólva sajnálattal látjuk e collectióból a Neumannféle paulisi pincze jeles példányait hiányozni. E borok a bécsi kiállításnak legjobb vörös borai közé tartoztak, és jellemző erős zamatjuk és gazdag szesztartalmuk folytán az angol piacon kétségkívül nagy szerepkörre találtak volna.

Baranyamegyének gazdag borvidékei számos mutatóványok által képviselvék. A fehér borok között első helyre tesszük mi itt Littke Lőrincznek pécsi és Szeifricz Antalnak villányi rieslingborát, bárha különösen az elsőnek tulmagas árával megbarátkozni nem tudunk; a bélyei uradalomnak villányi rieslingborai jók, de mi e pinczéből jobbat vártunk; Nendtwich Károlynak villányi rieslingje szép anyag, de még éretlen. Figyelmet és teljes elismerést érdemel még a Nádosy testvéreknek, István- és Kálmánnak választékos gyűjteménye; ez 9 számból áll, a melyek között nyolcz fajbor van, mint félreismerhetlen bizonyosága annak, hogy ez urak a borászati reformot komolyan akarják venni. Idővel, ha majd a fiatal ültetvények megfognak erősödni, több mint valószínű, hogy a helesfai borok, Baranyamegyének legjobb borai közt fognak állani. A mit mi e boroknál még kívánunk az mindössze is az, hogy a termelőnek buzgalmát egy ügyes pinczemesternek figyelmes kezelése támogassa, hogy a nyert szép anyagnak kivitelképessége ily formán biztosíttassék. A pécsi, szilvási és szentmiklósi borokat Szeifricz Antal állította ki, de ezek magas árakat meg nem ütök. A kiállított vörös borok között természetesen a villányi áll első he-

lyen, a legszebb mutatóvány e fajban a Ramasetter Vincze sümeghi pinczejéből került ki, ez egy 1868-i villányi válogatott, a mely mellett azonban, Littke Lőrinczé olcsósága, az Ables Dávid, Szeifricz Antal és Palugyay és fia i részéről kiállítottak szép tiszta izük által szintén figyelemre méltók, a nagy-harsányi borászati egyesület azon igényekkel lépett fel, hogy a nagy-harsányi bort a villányi mellé válfajként állítsa oda, azonban az általa beküldött példányok mindössze is szép nyers anyagot mutatnak a kifejtettebb pinczekezelésnek minden nyomai nélkül. — Külön megemlítjük itt még a már fentebb nevezett Nádosy testvéreknek helesfái kádár és portugieser fajborait; ezek igen kedves borok, s a kádárnak elismerésre méltó jutányos volta (16 shilling 8 fr.) s a portugiesernek gazdag teste és az angolnál kedvelt sötét színe a versenyképességnek nem megvetendő tényezőit képezik.

(Folytatása következik.)

Bartha Schiefner Gyula.

Gazdasági szemle a bécsi közkiállításon.

(Folytatás.)

II. szakasz: Rétmüvelés- és telkesítés.

Ha sokat is alábbengedett szó szerinti fontosságából a haladó idők sorában ama gazdai példaszó, hogy „a rét a szántó föld anyja“, még is elvitázhatatlan tényül marad az fenn, hogy a szántóföldi termelés sikerét az utánpótlás forrásai biztosítják és ezeknek kellő kihasználására s kiapadásuk meggátolására való öntudatos törekvésnek a gazda „tízparancsolatjában“ az első pontok alatt kell helyet foglalnia.

Míg a talajerő utánpótlásának legáltalánosabb anyagát, a takarmányt szolgáltató helyek gondozását, emelését az alanti fokon álló gazdálkodás a természetre bizni kénytelen, addig a haladó cultura a természetnek a takarmánytermelés fölötti szerepét megváltoztatni törekedett; elvonni tőle a gyakran szeszélyes főhatalmat, de úgy, hogy adományával e téren közreműködése annál nagyobb mértékben nyilatkozhasnék. — Az emberi leleményesség a természetnek céljainkhoz való rendszertelen hozzájárulását, ugyancsak az ő egyik adományával, ennek okszerű felhasználásával rendszeressé tette. A víznek alkalmazása a rétek fölött megszüntette a bizonytalanságot a mezőgazdaság gyámozlopának, a takarmánynak előteremtésénél; a technika hálás mezőt talált e téren. A vizsgálódó észgyémás után jött a jutalmazóbb eljárások nyomaira és a mezőgazdasági cultur technikának, mint magának és ifju

anyjának karjaiból a rétmüvelés nem csak nagy reményekre jogosítólag, de nagy eredményeket felmutatólag lépett elő a gazdálkodás hathatós gyámolítására.

De, bár az etéri haladás kiindulási pontjának felkeresésében sem kell messze visszamennünk, a részletes vivmányok pedig csaknem napjainkkal esnek össze, szakunk vázlatában még is szűk korlátok között kell maradnunk. Egyrészt azért, mert az itt előjövő részletek aprózott ismertetése célunktól kelletlenül messzebb vezetne; másrészt pedig azért, mivel maga a tárlat is e szaknak terjedelméhez képest eléggé képviselve nem volt. Nem lehetett azért, mert valamely művelési módot az instructiv minták által bemutatni a kiállítóknak jelentékeny költséget okozott volna, melyeknek későbbi gyakorlati haszna csak szűkebb körre nézve maradandott meg, és bár ilyenek is voltak, mégis a nagy résznek csupán rajzokban való bemutatása, már a dolog természeténél fogva nélkülözötte azon világosságot s az első tekintetre való átérthetőséget, melyet a szemlélő megnyerni és megszerezni óhajt. Hogy végre a hozzáférhetőség, a vizsgálat sikeres voltának e főfeltétele szintén nehézségekbe ütközött, azt mint általán ismert tény, érvül felhozni felesleges is.

Szemlénkben ezeknél fogva az lesz törekvésünk, hogy nem annyira az apróbb részletek vázlatát, hanem a haladás mozzanatát és a gyakorlat által jóknak igazolt berendezéseket és az etéri cultura mai álláspontját feltűntethessük.

A rétmüvelés és a vele rokontermészetű s karöltve járó alagsövezés különböző módozatainak leginstructivebb bemutatása nem magában a kiállítási területben, hanem annak körén kívül Hopfen lovag gutenhofi birtokán rendeztetett. Az osztrák földművelési ministeriumnak ezen intézkedése, mely szerint a különböző rétmüvelési, alagsövezési s vízhasználati módozatok tényleg berendezetten, bár igen kis területen bemutattak igen életrevalónak ismerendő el, mert általa a szemlélet és okulásnak legközvetlenebb útja nyitott meg.

Ezen gutenhofi vizmütáni mintatelep rövid jellegzősére a következőket mondhatjuk. — A berendezések teljes területe 10000 négyzetméter s így egy hectaret foglalt el, melyen a vízvezető s levezető kisebb nagyobb árkok hálózata mellett az alagsövezeti, s Petersen, Toussaint, Raumer s Mannskopf-féle árasztó készülékek változatai nyertek bemutatást. A telep maga két fő részre osztatva egyik részében az öntözés és vízlevezetés különböző módozatait, valamint a Kennedy-féle trágyalével való öntözést tartalmazta, a másik része pedig gazdasági kísérleti tőrül használtott. — Az egyes célokra fordított területek nagyságai, mikből egyszersmint a különböző berendezések mivolta is kiviláglik, a következők voltak:

700	□	méter fordított	a bátasmüvelés	bemutatására;
700	"	"	a lejtős	"
440	"	"	a Rimpau-féle partművelés	"
440	"	"	a régebbi alagsövezések	"
440	"	"	a Petersenféle alagsövezés	"

440 □ méter fordított a Kennedyféle trágyaléöntözés bemutatására;

700	"	"	a Petersenféle teljes rétműv.,
700	"	"	az árasztási öntözés
400	"	"	takarmány növények
400	"	"	takarmány füvek
400	"	"	tavaszi gabonafélék
400	"	"	őszi gabonafélék
400	"	"	zöldség s hüvelyesek
400	"	"	kereskedelmi növények

Az öntözéshez megkívántató víz előteremtése a telep déli oldalára ásott 7 méter mély kútból szélkerék emelése által eszközöltetett volna, ha ugyan ezen vízemelő mű szerkezeti hibái azt meg nem gátolják. — E szomoru körülmény egy gőzmozdonnyal összekötött központfutó szivattyu alkalmazását tette szükségessé, de ennek dacára is az uralgott vízhiány miatt épen azon eredmények nem voltak láthatók, miknek bemutatására a telep létesítettett S így habár a telep tulajdonképeni célja, a vizkellő kihasználásának a növekvő növényzetten mutatkozó előnye nem is éretett el, még is azon hasznot a telep berendezéseitől elvitatni nem lehet, mely szerint a szerkezetekbe való bepillanthatás által a keresett felvilágosítást itt sokan megtalálhatták.

Ezen gutenhofi vízműtani mintatelep jó és gyakorlati eszméjén kívül, de a melynek megtestesülése az akadályok vagy mondjuk a maga nevéen: a figyelmetlenség és számítás nélkülség miatt csak gyarlón következhetett be, magában a kiállítási helyiségben oly vízművezetékkel, melyek határozottan a mezőgazdaság, illetőleg a rétművelés érdekében készítettek, avagy terveltettek volna, nem találkoztunk. Voltak nagyobb folyók és folyamok szabályzására szolgáló tervezetek, de ezek a gazdasági s különösen a mezőgazdasági érdekeket nem érintették.

Alagcsövezési s müréti berendezések tervei már, habár kis számban is, találhatók voltak; így volt egy Petersen szerinti rétberekezés mintája a főhercegi saybuschi uradalom wiessoz-i részletéből; alagcsövezési tervek a herceg Colloredo-féle opocsnoi uradalomból, szintugy alagcsövezési s öntözési tervek a herceg Schwarzenberg-féle uradalmak collectiv kiállításában az uradalmak több birtok részletéből. — Mind az alagcsövezés, mind a rétművelés a herceg Schwarzenberg-féle nagy birtok testekben már korán és nagyobb terjedelemben nyert alkalmazást. A Beryhofi részletnek már 1851-ben történt alagcsövezéséből azon tapasztalat vonatott, hogy a kötött talajok és viztorlásban szenvedő földek leggyökeresebb orvoslása az alagcsövezés, nemcsak a vizelvezetése, hanem a talaj fölmelegítése miatt is. — Ugy a wittingaui, valamint a lobositz s más uradalmakban a rétöntözés is nagyobb terjedelemben és korán alkalmazásba vétetett s ugy az árasztás, valamint a háttas és lejtős szerkezetek a viszonyokhoz alkalmazottan szerencsés megoldást nyertek. Igaz ugyan az is, hogy a jelenlevő s könnyen megszereszhető patakvizek az uradalmak rétfjein eszközlendő javításokhoz csekély fáradsággal

voltak kihasználhatók és a helyi fekvés is a berendezésekhez legtöbb esetben kedvező, mégis ezek mellett nagy gond fordított arra is, hogy a vizek hatása emeltessék. Ezt pedig azzal törekedtek foganatosítani, hogy ott a hol lehetett a városi csatornák tartalmát, valamint az uradalmi gyárak szennyes vizét az öntöző patakokba vezetve a rétekre juttatták. Ugy az alagcsövezési, valamint a rétöntözési berendezések terjedelmét a hercegi nagybirtokon a collectiv kiállítás katalogusa szerint számokban is kifejezve találjuk és az ezen ágakbani előhaladt álláspontját a nagybirtoknak méltánylással kell olvasnunk; így az alagcsövezések és hálózatok 3600 holdon 448,600 futó öltre s így 100 mértföldnél többre mennek; a különböző rendszerű öntözött rétek térfogata pedig 2700 holdat teszen ki. — Az alagcsövek, valamint az angol minták utáni eszközök az uradalom saját gyáraiból kerülnek ki s így, valamint az állandó s begyakorlott munkások segélye mellett lön lehetséges az, hogy az alagcsövezési költségek átlaga 4 láb mély csölerakás mellett holdankint 32 frton áll. — A Schwarzenberg hercegi birtokok collectiv kiállítása nyújtott e téren legtöbb szemlélni valót és értékeset is, mert nemcsak néma minták, hanem jól szerkesztett s adat teljes kimutatások állottak a szemlélő előtt.

Németországnak hydropotechnikai kiállításában nagymértékű folyamszabályozási tervek voltak kiváló figyelemben részesítve, s mellettük a gazdasági ág kissé a háttérbe szorult. — A Rajna szabályozására vonatkozó tervek s emlékiratok, valamint a wartebruchi melioratiók, mely utóbbiak mintegy 9³/₈ négyzet mértföldön eszközöltettek, ugyszintén a württembergi Alb hegyvidék vízzeli ellátása, ömágukban és eredményeikben nagyszerű s áldásteljes munkálatoknak tekintendők bár, körünkön mégis kívül esvén, vázlatuktól el kell állanunk. — Szívesebben láttunk volna ezek mellett még a nagy Németországban már igen gyakorivá vált ugy régibb mint újabb szerkezetű mütét mintázatokat vagy leírásokat, mik azonban valószínűleg a soraink elején említett költséges kiállítás miatt elmaradtak. Alagcsövezési tervezetek láthatók voltak Forchmann-tól (Loewenből). Ugy a kiállítás zárt, valamint szabad ég alatti helyiségeiben szemlélhetők voltak alagcső kellékek és részletek; többek között a Raumer-féle cunnersdorfi gyártmányok kitünő anyaga elismerésre méltó volt. Ugyanitt készítetnek a Petersenféle rétművelési módhoz szükséges árasztó készülékek és ezek szeleppei is, ugy a mint azt különböző javítással Raumer és Toussaint használják. Az árasztó készülékek szeleprészletének árai a belvilágosság nagysága szerint 40 krtól 3 f. 70 krig változnak a különböző szerkezetek és elvek szerint is.

Franciaország szintén nagyméretű vízművezetékkel lépett elé, csakhogy ezek is kevésbé illették a mezőgazdasági célt s a folyamszabályozások s csatornázásoknál a közlekedés és szállítás könnyítése volt a főtekinet; olynemű javítások tehát, melyeknek jelenléte a forgalmat segíti elő, de a jövő a mezőgazdaságra is hasznossá te-

endi azokat. — Nem érintve a folyamok és csatornák leírásához mellékelte adatokat, itt csak azon sajnálatunknak adunk kifejezést, hogy rétbereendezési s öntözési kiállítványokat nélkülöztünk, pedig hogy ilyenek a nagy Frankonban vannak, az bizonyos, s Herré Manyon öntözései s eredményei ismeretesek előttünk. A különben páratlan gonddal összeállított jegyzéke a földművelési ministeriumnak (Notice sur les objets exposités par la direction de l'agriculture) a természetes és mesterséges rétekről csak igen röviden emlékezik meg; kiemelendőnek tartjuk ebből Frankon természetes és mesterséges rétjeinek területét. A természetes rétek terjedelme 4.465,527, a mesterséges réteké pedig 2,694,921 hectare, mely utóbbiakon a művelési rendszereknek bizonyára minden neme előfordul.

Belgium a campini öntözési munkálatok némelyikét mutatá be tervekben és hydrographikus térképekben. A campini munkálatok már az 1867-i párisi kiállítást is látták és itt mint ismétlések tekintendők.

Olaszország a csatornázás korai hazája számos művet és emlékiratot állított ki nagyobb szabású meliorációiról, melyekben folyamszabályzási építkezések és vízmentesítések tekintetében bő anyag foglaltatott, de határozottan mezőgazdasági öntözések bemutatásával itt is gyéren találkozunk.

Legyen megbocsátva az érdeklődők részéről, ha felkarolt szakunkból csak ily rövid vázlattal beérni lesznek kénytelenek. — A tárgy sajtószereplése s megosztottsága a technikai, ipari és gazdasági szakokkal, míg egyrészt magát a tárgyat igen szétdarabolták, addig másrészt a szemléletet is igen megnehezítették. Azon néhány becses munkálat és készülék pedig, mely egyes országok tárlatain a szemléletre kínálkozott, legtöbb esetben pusztán csak is a szemlélet tárgya lehetett és a tüzetesebb vizsgálattól, a megóvás tekintetéből, elvonatott, eltiltatott,

amit különben a kiállítók érdekét tekintve feltétlenül kárhoytatni nem is lehet.

Amennyire a végkövetkeztetést úgy a jelen kiállításnak e szakbeli tárgyai és cikkeiből, valamint a kiállítástól eltekintve, a gazdasági közhaladás megfigyeléséből elvonni lehetett, a meliorációk tekintetében általában nem is álláspontról, hanem haladásról szólhatunk. A telkesítések nagy mértéke, mint a földérték emelésének, de emelkedésének is kifolyása, főképp oly országokban észlelhető, hol a nemzetgazdasági kedvező hatások a mezőgazdasági termelést is fokozni indították. — Élénk és nagy terjeszkedést lehet megállapítani oly országokban, hol a gazdasági kultúra is magas lépcsőkre emelkedett. Ugyaninnét indulnak ki a szakszerű haladás mozzanatai is, mert a szükség és a gyakorlat a tökélynek tényezői, s e mozzanatokból azt ítélni lehet, hogy a rétekek gondozása s az e célból befektetések a gyümölcsöző tőkeelhelyezések igen hálás módjai, s annál hálásabbak, mentül inkább a természettörvények és szakszerű ismeretek tanácsai szerint eszközöltetnek azok. A tapasztalatok pedig azt tanácsolják, hogy a rétek öntözésénél a legolcsóbb javító szernek, a víznek nem annyira nagy mennyisége, hanem a felvezetett mennyiség teljes kihasználására kell törekedni, hogy módunkba kell kérieni a réttalaj melegségi s nedvességi viszonyainak szabályozhatását, hogy kezünkben legyen a képesség a növényzet növekvésére a leghathatósabbban gyámolítólag hathatni, hogy a természetre mentől kevesebbet kelljen bízunk; s mindezen föltételek akkor teljesíthetők leginkább, ha nem csak a víz fel-, hanem elvezetéséről is a szerkezetben már gondoskodva van. S így az alagsó vezéssel összekötött öntözés azon álláspont, melyet a rétművelés terén úgy a természettörvények, valamint a gyakorlatból már elismert nagy siker teljes érvényűnek indokolnak. (Folytatása következik.)

T Á R S A L G Ó.

Választmányi ülés 1874. augusztus 10-én.

118. Titkár mindenekelőtt jelentvén, hogy az elnök urak közül egy sincs ez idő szerint a városon — felkéri a t. tagokat, hogy az alapszabályok értelmében a mai gyűlésre ad hoc elnökök választani sziveskedjenek, — a megjelentek egyhangulag tagtárs Szabó Józsefet kérvén fel, nevezett az elnöki tiszteket elfoglalja.

119. A július hó 13-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván, — észrevétel nélkül hitelesített.

120. Nagy Ferencz beadja az ideai borászati körut tervezetét, mely szeptember 24-én Fehérvárról kiindulva, kivált Szeged megye szőlőtelepeit venné vizsgálat alá s october 1-én Déva állomással véget érne, — választmány a beadott tervezetet elfogadván, a bizottság tagjaiul Nagy Ferencz elnökle

alatt még Dr. Wolff Gyula s Fekete Pál urakat kéri fel, kik eljárásukról a dévai vándorgyűlésnek fognak tüzetes jelentéssel beszámolni. Az illető hatóságok, szőlőtulajdonosok és jószágigazgatóságok a bizottság kiszállásáról ideje korán értesíteni s annak támogatására felkéretni fognak.

121. Fischer és Grünwald számlája az egyleti maggyűléstémény elhelyezésére készített 55 db dugós üvegről, — 9 frt; 8 kr. o. é.-ben utalványoztatik.

122. Kolozsmegye alispánja 4163 sz. a. tudatja, miszerint hogy ha hivatalos teendői nem gátolják, személyesen fogja megyéjét a dévai vándorgyűlésen képviselni, — kedves tudomásul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

122. Az orsz. m. kir. statistikai hivatal főnöke Keleti Károly ministeri tanácsos ur 3622-i sz. alatt köszönetet mond

a beküldött és 30 ivre terjedő erdélyi szőlészeti és borászati statistikáért, — kedves tudomásul szolgál.

124. Ministerium 11313-i sz. alatt tudatja, miszerint minister Bartal György ur ő nmlga örvideni fog, ha számos teendői megengedik, hogy idei vándorgyűléstünkön személyen megjelenhessék — a mennyiben azonban ez lehetséges nem volna, intézkedni fog, hogy e gyűlésen küldöttje által képviselve legyen, — örvidetes tudomásul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

125. A Calderoni és társa által megküldött metermérték gyűjtemény költsége, — 6 frt 8 kr. elutalványoztatik.

126. Ministerium i. 12035 sz. alatt értesíti egyletünket, hogy a hazánk területén foganatba vett rétöntözési munkálatookról tüzetes felvilágosítást óhajt nyerni s azon esetben, ha egyletünk területén ilyenek léteznének kimerítő jelentést vár, — választmány tudtával csak Báldon, Gróf Béldi Ferencznél létezővén okszerűbb rétöntözés, nevezett gróf urat ennek leírására fel fogja kérni.

127. Tanintézeti igazgató Lakner József mint az erdészeti pályamunkák egyik bírálója írásbeli véleményét benyújtja. — a többi bírálatok beérkezéig levéltárra helyeztetik.

128. Titkár jelenti, hogy részvényes tagtárs szászveszősi lakos Csongrádi István meghalt, — sajnos tudomásul szolgálván, egyleti pénztárnokkal a szükséges intézkedések foganatosítása végett közöltetni fog.

129. A magyar orsz. gazd. egylet 479 sz. alatt tudatja, miszerint a dévai vándorgyűlésre képviselőkül: B. Bánffy Albert, B. Kemény István, Tisza Lajos, Tisza László és Zeyk József tagtársait kérte fel, — kedves tudomásul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

130. A k. monostori gazd. tanintézet igazgatósága az augusztus 13—26-áig tartandó vizsgákra hívja meg az igazg. választmányt, — képviselőkül Szabó József, Demeter Károly és Velics Károly tagtársak kéretnek fel.

131. A k. monostori gazd. tanintézet igazgatósága megküldi a tanári kar kijelölését a Bors-féle alapítványt illetőleg, — az első helyen candidált III éves növendék Tulogy Soma, választmány részéről is elfogadtatván, a jutalomdíj ünnepélyes kiosztása az összes tanári kar és ifjuság jelenlétében a félévi vizsgák végezetén f. hó 26-án d. u. az előbbi pont alatt felkért biztosok által fog eszközöltetni.

132. A m. keleti vasut főigazgatósága 8497 sz. alatt tudatja, hogy a dévai vándorgyűlésre utazó tagokat a II kocsiosztályban III. osztályu egész jegy, és a III. osztályban II. osztályu féljegy váltása mellett fogja szállítani s 25 font podgyász-szabadsulyt is engedélyez. A kedvezmény, mely visszautazáskor is érvényes, szeptemberhó 30-tól octoberhó 9-éig tart, — örvidetes tudomásul szolgálván, kellő időben közhírré fog tétetni.

133. A felső ausztriai gazd. egylet 1278 sz. alatt tudatja, hogy a dévai vándorgyűlésre képviselőjéül egyleti titkár Gamauf Vilmost kérte fel, — kedves tudomásul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

134. A gallicziai gazd. egylet 1043 sz. alatt tudatja, hogy a dévai vándorgyűlésre képviselőül alelnök B. Huszár Sándort és titkár Gamauf Vilmost kérte fel, — kedves tudó-

másul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

135. A styriai gazd. egylet 661 sz. alatt tudatja, hogy a dévai vándorgyűlésre képviselőjéül egyleti titkár Gamauf Vilmost kérte fel, — kedves tudomásul szolgálván, annak idején a vándorgyűlésnek be fog jelentetni.

136. Marosszék alkirálybírósa 3043 sz. alatt válaszolván választmányunknak a tűzbiztosítás érdekében tett felszólítására, megküldi a még 1872 december 19-én a képviselőházhoz, e tárgyban beadott kérvényének egy példányát és kéri, hogy azt egyletünk is pártolni sziveskedjék, — választmány az átirat tartalmát magáévá tévén, ez ügyben részéről is kérvényt fog terjeszteni az orsz. képviselőház elé.

137. Ministerium 12527 sz. alatt tudatja, miszerint Brassai gyümölcsészeti albumáért a javaslatba hozott 200 frtot megadja, ha az album a hiányzó rajzok által kiegészítve leend, — örvidetes tudomásul szolgálván, az album szerzőjével közöltetni fog.

138. A küküllőmegyei gazd. egylet 36 sz. alatt véleményét egy orsz. méhészegylet tárgyában benyújtja, — annak idején a dévai vándorgyűléshez fog áttétetni.

139. A dévai vándorgyűlés intéző bizottsága 14 sz. alatt az általa véglegesen elfogadott napirendet külni meg, — a napirend választmány részéről is megállítatván, annak idején közhírré fog tétetni s az igazoló jegyek mellett szétküldetni.

140. Tauffer Ferenc helybeli magkereskedő felkéri az igazgató választmányt, hogy czégét „az erdélyi gazd. egylet bizományosa“ czimmel felruházhassa s kötelezi magát az egyleti terményeket, a mennyiben üzletébe vágnak, lehető legmagasabban árban megvásárolni, az egylet által igényelt cikkekét pedig teljes felelőség mellett legjobb minőségben és lehető legolcsóbb árban kiszolgáltatni — mig természetesen az egylet nem leend kötelezve akár nékie eladni, akár tőle vásárolni. — választmány a kért czimet megadván, egyszersmint azon biztos reményének ad kifejezést, hogy Tauffer ferencz ur nem csak az egylet, hanem az összes vevő közönséggel szemben a legnagyobb gondot, figyelmet és azon szoliditást fogja gyakorolni, mely minden üzletnek, de első sorban a magüzletnek alapfeltétele.

141. A küküllőmegyei gazd. egylet 45 sz. alatt véleményét egy gözeke megvásárlása ügyében benyújtja, — annak idején a dévai vándorgyűléshez fog áttétetni.

Gamauf Vilmos
egyleti titkár.

EGYVELEG.

* „Gazd. szemle a bécsi közkiállitáson című cikksorozatunk ma közlött szakasza t. munkatársunk Vörös Sándor tollából folyt.

* A k. monostori gazd. tanintézet zárünnepélye folyó hó 26-án d. u. 6 órakor tartatott meg. Igazgató Lakner József bevezető szavai után, az erdélyi gazd. egylet képviselői nevében Szabó József emelt szót, talpraesett beszédben vázolván a gazda fontos hivatását és teendőjét, kiemelve

sz elmélet elsajátításának szükségét, mely azonban csak helyesen alkalmazva, a praxissal okszerűen összefűzve, lehet gyümölcsöző! Végül tudatta, hogy az egyesület igazgató választmánya a tanári kar kijelölését részéről is elfogadta és néhány lelkes szó kíséretében a Bors-féle alapítványt 97 frt 40 kr. értékben — harmadéves növendék Tulogdi Somának átadta. — Ezután a mezőhegyesi kirándulást leíró pályamunkák tárgyalattak; — érkezett összesen három munka, az első díjat — egy aranyat — nyerte II. éves növendék Benedek Zsigmond, a második díjat — három db ezüst forintot — II. éves növendék Bartók Béla. Az igazgató bucsuszavaival a szép ünnepély véget ért.

* Az erdélyi gazdák III. vándorgyűlésének napirendje meg lévén állapítva, azt jövő számunkban közleni fogjuk. A tárlat, mint értesülünk, minden tekintetben sikerülni fog; gyümölcsészeti osztályához az erdélyi gazd. egyesület is járul, a mennyiben mintegy 120 alma és körtefajt állít ki.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: Vörös Sándor.

H i r d e t e s e k.

Taufer Ferencz

mag- és terménykereskedő Kolozsvárt,
ajánlja a T. cz. gazdaközönségnek

Gabona zsák gyári raktárát,

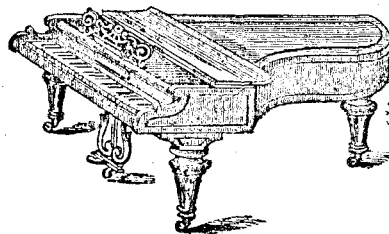
hol is nagy választékba kitűnő minőségű gabona zsákok jutányos áron kaphatók.

(23.)

(4—6.)

ZONGORÁK ÉS PIANINÓK.

Mindennemű zongorák kicseréltetnek.
Játszott zongorák 80—250 forintig

Zongora
nagy raktár

Triska Ferencz

Kijavító
intézet

Kolozsvárt.

a távirtdai hivatalnál szemben

Árjegyzékek bérmentve.

Zongora hangolás bármily távol
vidéken is olcsó áron elvállaltatik.

(21)

(10—26)

A ki jól szánt, az jól vet,

A ki jól vet, az jól arat.

Miután jól szántani csak jó ekével lehet, bátor vagyok általánosan kedvelt **Vidats-Gubicz- és Clayton-féle vasekémeket** melyek az erdélyi talaj viszonyokhoz javított szerkezettel vannak ellátva, a t. cz. gazdaközönség figyelmébe ajánlani. Az ekék ára nagyság szerint 24. 22. 20. 18 és 16 forint; az eketaligáké 12 és 14 forint.

Ajánlom továbbá rostáimat, morzsolóimat, szeeskavágóimat és borsajtóimat.

Jankó Vincze

Kolozsvárt.

Gyáramban egy kisszerű eséplőgép is kapható bérbe a cséplési időszakra.
(24.) (3—4)

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzvizonyoknak — 5000 frttól a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvártt, „Ovár, bástya-utca 6. sz. (Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta d. u. 1-től 4-ig.) 35-52

TARTALOM: Levelek a londoni borkiállításról (folytatás.) — Gazdasági szemle a bécsi közkiállításán (folyt.) — Társalgó. — Választmányi ülés 1874. augusztus 10-én. — Egyveleg. — Piaczi árak. Hirdetések.

„VICTORIA“ biztosító társaság Kolozsvártt.

FELHÍVÁS

(3)

(17—26)

takarmány és gabona készletek tüzelni biztosítására.

A naponként ijesztő mérvben előforduló tűzkárok, melyek gyakran egész községeket hamvasztanak el, alkalmat nyújtanak most különösen az aratás idején és multával a t. gazda közönség figyelmét a „Victoria“ irányozni, mely tűzkár ellen biztosítást nyújt minden nemű: takarmány neműekre, szalmás és szemes gabonákra, úgy fedél alatt mint szabadban, (ez utóbbiaknál a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjed, mihelyt annak hová rakása előre bejelentetett:) továbbá: cséplő gépekre, helyt vagy uton, gazdasági és lak épületekre, marhákra, kint és bent, gyárakra, készletekre, gazdasági eszközökre stb.

A biztosítás érvénye kiterjed úgy a magán a biztosított tárgyon kiütött, mint szomszédtól átharapózott tűz általi károsodásra, végre a villámcsapás által előidézt tüzesetre is. A mentés vagy kihurczkolódás által előidézt károk szintén megtérítetnek.

A díjak a lehető olcsóra szabvák s nagyobb biztosító feleknél külön kedvezmények is nyújtanak.

Az előforduló károk köztudomás szerint azonnal rendeztetnek és fizettetnek.

A „Victoria“ évek óta Erdélyben a legtöbb kárt fizeti s ily ezimen már eddig is több mint

Négy millió

forintot juttatott vissza a közönség kezébe.

A szükséges nyomtatványok, feltételek, díjazások stb. betekintheők a vidéki ügynökségeknél, úgy helyben a központon is.

Kolozsvártt, 1874 nyarán.

A „Victoria“ biztosító társaság vezérügynöksége.

Piaczi árak.

* A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török-buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
ÁRA KRAJÉZÁROKBAN										
Kolozsvár	aug. 27	480—520	370—390	280—300	130—150	430—450	145	85	1000	21
Nagy-Várad	julius 28	510—600	400—470	330—380	210—230	400—420	150	100	850	24
Maros-Vásárhely	aug. 13	445—524	330—364	280—324	115—160	—	180—200	110—130	1040	18
Károly-Fehérvár	aug. 15	585—600	410—435	315—325	150—167	—	160—170	100—120	1000	20
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	julius 31	521—659	492	366—381	187—194	348	—	—	—	20
Besztercze	aug. 11	480—524	360	300	160	—	100—140	80—130	600	16
Nagy-Enyed	aug. 13	500—525	430—460	350—388	165—180	—	200—210	40—50	800	18
Szamosujvár	aug. 10	600—640	420—500	320—340	190—200	—	200	50	1200	16
Deés	aug. 11	620—640	560—600	240—260	150—160	—	110—120	50—80	800	16
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 75 frt — kr. Ezüst árkelet 103.85

Bécsi marhavásár: Felhajtott 4282 darab hizó ökör. A forgalom gyenge; árak: gallicziai 30—32½ frt. magyar hizó ökör 30½—32¼ frt. a vágósúly mázsája.

Nyomatott K. Papp Miklósnál Kolozsvártt